

Ганна Осадко

ТА, ЩО ПЕРЕВЕРТАЄ
ПІНГВІНІВ

Вірші

УДК 82-2
ББК 84(4Укр)-5(2)
О72

Післямова *Дмитра Стуса*
Оформлення *Ганни Осадко*

Видано за сприяння та часткової фінансової підтримки
Тернопільської обласної державної адміністрації
та Тернопільської обласної ради

ISBN 978-966-10-0644-6

© Осадко Г.,
вірші, ілюстрації, 2009
© Стус Д., післямова, 2009
© Богдан, 2009

ЖИТИ ПРОСТО

Жити просто. Просто жити:
ткати пісню, жати жито,
виглядати із небес:
чи колядку завіконну,
чи надсадний дух озону
(це залежить від сезону:
Народивсь — Воскрес).

Просто жити. Жити просто.
— Ціпу-ціпу — сонце! просо!
а по тому — знов:
навесні — білити хату,
взимку — квіти малювати,
не питати — а чи та ти,
що його любов.

Просто жити. Просто тиша
трави подихом колище...
Ніжності узвар
вже настояний до ранку,
пий із глиняного дзбанка
ніч — отруту,
ніч — коханка,
ніч — різдвяний дар.

ТА, ЩО ПЕРЕВЕРТАЄ ПІНГВІНІВ

Континент як палата — перемерзле мовчання і номер шостий,
У цукровій хатинці живуть два вар'яти — це ми з тобою,
Чорну нічку піврічну довго гріємо в роті, міцну, як «Шустов»,
А на ранок виходимо звично на кухню униз головою.

Наш нехитрий сніданок — безголовий, як я, — pescafe, мівіна,
Двері снігом присипало, нікуди не спіши, виціловуй груди,
Перелічуй губами хребці... За нами стежать пінгвіни
У віконечко станції. Пахне липовий чай. Пахне гурдень.

До Мідвінтера довго. І мед у стільниках замерза настільки,
Що стає буриштином. Стільниковий зв'язок відсутній.

Стукай в рейку.

Годуватиму пінгвінів, наче курей. «Ціну-ціну!» Кілька
Замість проса — особливості птахівництва за протокою Дрейка.

Аероплан пролітає. Білі крила фанерні. І ти у ньому
Усміхаєшся, махаєш до мене рукою, наче ангел раю,
Моя пінгвіняча згряя, що перевальцем ішла додому,
Задирає цікаві голови. Високо-високо їх задирає.

А потім пінгвіни падають на свої чорні кремезні спини,
Лежать на снігу безпорадні, як, припустімо, мішки з мукою,
І дивляться в синє небо. Я падаю біля них, і мрію про сина,
І проводжаю тебе поглядом. І тебе вже нема наді мною.

Та залишились пінгвіни. Це ж халепа, погодься, — отак упасти!
І я заходжуся їх, чорно-білих, як доля, перевертати,
Піднімаю (бо хто, як не я?), струшую сніг, ставлю на ласті,
І ми повертаємося снігами до нашої рукавички-хати.

...І розплутую кольорові сні, як клубочки, і ніч минає,
І чекаю червоних вітрил, або крил — що одне, по суті,
І щоранку, годуючи пінгвінів, тебе виглядаю,
І пір'їнка аероплана кружляє у звітреній каламуті.

АНГІНА

Чекати по черзі: канікул, снігів, Миколая...
Різдвяна зоря догорає. І світ догорає —
Такий різнобарвний! Такий мандариновий ще!
Гірчичників згряя кислотним вогнем пропече
Застуджене тіло — бурульок смачне ескімо
Далось знаки... Чорно-біле життя, як кіно,
І очі з-під ковдри — дві вишні —
такі, як у мами,
Пантрують дорослу любов. І любов зголубами
Злітає до неба — і меншає пляма щомить —
І падає долу! І в серці незвично щемить:
Важке усвідомлення часу, минучість одвічна
Ангіни, дитинства, кохання, холодного січня.
І тане у горлі знайомий
гіркий стрептоцид...
І ліжко тече за водою по річці Коцит...
І сльози — гарячі. Гарячка налипла плющем,
Пролізла — прогризла — іще догризає, іще,
І чорне волосся на білій подушці згорає...
— *Ми всі помremo?*
— *Ні, маленька... Бо смерті немає...*

СИНОВІ

Січень-лютий, грип-вітрянка, до весни два тижні, милий.
Цятка-цятка, риска-риска... Спить кумедний Чингачгук...
До якого бойовища ти готуєшся невміло,
Мій малий Великий Змію, як береш пігулку з рук?

Кисло? Кисло. Гірко? Гірко. Це усе мине-минеться
(Там, де тонко, — там і рветься)... Це, синочку, не тобі.
У вікні сумна ворона чорним лобом вперто б'ється
В зимну землю чорноземну, а над нею — голубі

Небеса. Вони далеко. Там живе Господь із Сиром.
Там із Вирію лелеки щось комусь кудись несуть,
Там ширяє попід хмари білий голуб — символ миру...
Січень-лютий, грип-вітрянка і життєва каламуть

Каламутить-колобродить, білий котик колом ходить
Біля ліжка, де зелений, як вазон, собі ростеш...
Риска-риска, цятка-цятка... Сніговиця хороводить.
До весни два тижні, милий. І вона буде, як фреш —

Свіжа-свіжа, ніжна-ніжна... Чингачгуку мій хоробрий,
Гірко? Гірко. Кисло? Кисло. Спи, малий, довірся сну...
Чай холоне. І ворона — чорно-сіра, як хвороба,
Рие дзьобом мерзлу землю. А Господь дає весну.

«ПАВУТИНКА ЛІТА» ГАННИ ОСАДКО

Життя — проста річ.

Поезія — погамування спраги за справжнім...

Любов — відшукування свята поміж сірості буднів.

Коли мати намір проанонсувати книгу віршів Ганни Осадко, то можна обмежитися одним словом: ЛЮБОВ...

Все інше — примари часу, відчаю, зневіри; нарости буднів, обов'язків, підступів; проривання до справжності, щирості, свята; виривання з лабет клейкої біомаси, яка позбавляє нас головного — смаку життя і любові, як найдорожчої життєвої квітки.

Повернення до праоснов нашого існування в інтерпретації письменниці — це завжди повернення до любові. Яку б тему, який пейзаж розірваного сьогодні ми не зустріли у тексті Ганни Осадко — авторка завжди вирветься з нього здитинною простотою:

*А знаєш... пояснень шукати — невдячна робота,
Бо літо — марнота, і осінь потому — марнота,
Пісок у очах і між пальцями — знову пісок.
І ми — незнайомі знайомці на пляжі пустому,
І хочеться: мамо! — додому — на небо — додому,
І квилить, і пилить всередині — тут — голосок...*

Письменниця й справдіне прагне нічого пояснювати (та й як пояснити ту, що перевертає пінгвінів?). Без надриву й гістерики, без фальшивої сентиментальності й не менш фальшивої стоїчності, без кришталевої чистоти й нагромадження бруду лірична героїня Осадко прислухається лише до одного камертону — того голосу «із середини», який дозволяє їй, як пташині й рослині, радіти кожній зустрічі, кожному промінчику сонця, кожному знаку уваги. Може, й справді — життя не така вже складна річ, коли навчитися відчувати, любити, радіти й нести радість, як Жінка в Ганни Осадко.

Так сталося, що ми майже раптово — за якісь 10–15 років — розучилися вірити в казку. І, може, то було би навіть і не так страшно, якби зерно віри зберігали наші жінки. Проте, в занудних розмовах про фемінізм і рівноправ'я навіть природніші й справжніші за нас жінки почали збиватися на чоловічий тон і чоловічу логіку. І від цього світ став тьмянішати й втрачати життєствердний гедоністичний світогляд. І в цьому безрадісному й безнебному світі ми й не зогледілись, як підупали на

дусі, дозволяючи здолати себе безнадії, проблемам, бідам... І від того, що ми розучились радіти, наші біди лише побільшилися, а ми всі стали значно ламкішими.

Поезія Ганни Осадко повертає віру (чи перевертає пінгвінів, це вже кому як подобається). Її погляд, немов перше проміння сонця, розриває обридлу за ніч монотонність темряви, провокуючи вхопитися за найпростіші й найсправжніші речі, які пробуджують і роблять усіх нас сильнішими.

Ми прокидаємося. Любимо. Живемо.

Може, тому, коли відкладаєш убік уже прочитану збірку Ганни Осадко, в тобі пробуджується почуття всесильності. Ти віриш не сказаному кимось —

Бо сказано було — це осінь.

Це час долюбити.

Дожити, дожати це жито

і скласти в снопах...

А я доганяю тебе,

наче бабине літо,

На гострих, як постріл,

високих, як сміх,

каблуках,

а внутрішній силі БУТИ собою.

Для поезії епохи «після відчаю» це вже немало.

Дмитро Стус

ЗМІСТ

Жити просто	3
Та, що перевертає пінгвінів	5
Постедемське-1	6
Постедемське-2	7
Постедемське-3	9
Господар повертається	10
Медея	12
Памяті Х. Х.	14
І т. д.	15
Та, що знову перевертає пінгвінів	17
Здрастуй, Любове	18
Про траву.	19
Тиша	20
«Слова і славу, мову і обмову...»	21
«Смішне бажання!...»	22
Вільні...	24
«Забувати поденно...»	25
На дзвоник у тиші	27
Пісок-полин	28
«Ах, який літачок над Парижем...»	29
Та, що перевертає пінгвінів, на вакаціях	31
«Я хочу в Місто, де живуть дощі...»	32
І кармін — вуста	33
На «до» і «після»	35
Різдво	36
Ангіна	38
Синові	39
Весняна буколіка	41

Літня буколіка	42
Перед-осіннє	43
«Бо сказано було — це осінь...»	44
Це дихання відчуті...	45
...Час брюту відійшов...	47
Шабат	48
Ніжність	49
Ніч Небесної Риби	51
Та, що перевертала пінгвінів. Глобальне потепління	53
Портрет-пейзаж-портрет	54
Колами по воді	55
Бо щастя — білий кролик	56
Дівчинко-серце	57
А життя назагал прекрасне...	59
<i>Дмитро Стус. «Павутинка літа» Ганни Осадко . . . . .</i>	<i>60</i>

Літературно-художнє видання

ОСАДКОГанна

ТА, ЩО ПЕРЕВЕРТАЄ ПІНГВІНІВ

Вірші

Післямова *Дмитра Стуса*

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Борис Цавурський*

Ілюстрації *Ганни Осадко*

Обкладинка *Ростислава Крамара*

Верстка *Ірини Демків*

Підписано до друку 20.05.2009. Формат 84×108/32. Папір офсетний.
Гарнітура Acade my. Умовн. друк. арк. 3,36. Умовн. фарбо-відб. 3,36.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців

ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48

E-mail: publishing@budny.te.ua, office@bohdan-books.com

www.bohdan-books.com

072

Та, що перевертає пінгвінів: Вірші. —

Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2009. — 64 с.

ISBN 978-966-10-0644-6

УДК 82-2

ББК 84(4Укр)-5(2)

Охороняється законом про авторське право.

*Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавця.*

ISBN 789661006446

9 | 789661 | 006446